

Socialnämnden

**Remissvar gällande promemoria "Ett nytt ersättnings-
system för mottagandet av ensamkommande barn och
unga", Dnr A2016/01307/I**

Vänersborgs kommun har i promemoria 2016-06-21 från Arbetsmarknadsdepartementet inbjudits att inkomma med synpunkter på förslaget gällande "Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga".

Kommunstyrelsen har överlåtit till socialnämnden att avge yttrande.

Yttrande daterat 2016-08-19 föreligger.

Socialnämndens beslut

Socialnämnden antar upprättat yttrande daterat 2016-08-19 gällande "Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga" och överlämnar det till Arbetsmarknadsdepartementet.

Socialnämnden

Peter Trollgärde
Socialnämndens ordförande

Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande över förslag till nytt ersättningsystem för mottagande av ensamkommande barn- och unga (Dnr A 2016/01307/I)

En mycket stor ökning av antalet ensamkommande barn under 2015 har medfört stora utmaningar för kommunerna att klara mottagandet med bibehållen kvalitet och säkerhet.

Systemet för ersättning till kommunerna idag är svåröverskådligt och administrativt betungande. Regeringen aviserad i vårpropositionen 2016 att man avsåg att lämna förslag som syftade till förenklingar av regelverket, förbättring av kommunernas planeringsförutsättningar samt minska den administrativa arbetsbördan och öka kostnadseffektiviteten.

Arbetsmarknadsdepartementet redovisar i sin promemoria, 2016-06-21, ett förslag till nytt sådant ersättningsystem baserat på schabloner. Ersättningsystemet ska träda i kraft den 1 januari 2017.

Sammanfattning

Vänersborgs kommun delar promemorians beskrivning av behoven av ett nytt ersättningsystem under utgångspunkterna. Kommunen anser att behovet av administrativ förenkling och ökad snabbhet i utbetalningarna är stort. Vänersborgs kommun instämmer inte och vänder sig emot promemorians beskrivningar att kommunerna saknar ekonomiska incitament som skulle kunna driva kostnadseffektivare boendelösningar. Orsaken till dyra boendelösningarna är dels de ensamkommandes stora behov av omsorg och dels den svenska bostadsmarknadens kris. Lokaler för stödboende, hyreslägenheter eller studentbostäder finns inte i vår kommunala verklighet, än.

Vänersborgs kommun är positiv till ett schabloniserat ersättningsystem. Kommunen instämmer däremot inte i de föreslagna nivåerna. För ersättning för beredskap är den fasta delen bra men bör uppräknas med KPI. Den rörliga ersättningsnivån, som enligt SKL kommer att bli cirka 1 350 kr/barn/dygn, är långt under vår självkostnad, cirka 1 700 kr/plats/dygn.

Vänersborgs kommun anser att schablonersättningen för asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommun, 52 000 kr/barn, är för låg och för ospecificerad. Den täcker inte alla kostnader för kommunen fullt ut, exempelvis för god man.

Vänersborgs kommun anser att schablonersättningen per dygn för asylsökande ensamkommande barn eller barn med uppehållstillstånd på 1 350 kr/barn/dygn är ohållbar. Kommunens självkostnad är, som redan nämnts, cirka 1700 kr/barn/dygn. Den föreslagna nivån medför intäktsminskningar/kostnadsökningar på cirka 128 000 kr/barn/år. Kommunen tar emot 168 barn vilket betyder avsevärda förluster i totalen för kommunen. Vänersborgs kommun anser därför att den föreslagna schablonen bör ligga på 1700 kr/dygn/barn.

Vänersborgs kommun anser inte, när det gäller begränsade möjligheter till ersättning för asylsökande ensamkommande unga 18-20 år, att Migrationsverket ska kunna göra någon bedömning av den unges vårdbehov.

Vänersborgs kommun instämmer inte i den föreslagna schablonen på 750 kr/dygn för ensamkommande unga i åldern 18-20 år med uppehållstillstånd. Schablonen grundar sig på förutsättningar för boendelösningar som inte finns tillhands i kommunen.

Vänersborgs kommun anser att de sänkta schablonerna kommer att styra kommunerna från en individuell bedömning av den unges behov mot en bedömning utifrån ersättningsnivåerna.

Kommunen anser den föreslagna nivån i SKL:s yttrande på 1 100 kr/dygn är rimlig samt att schablonen inte ska var kopplad till studiehjälp.

Vänersborgs kommun instämmer inte promemorians förslag till det nya ersättningsystemets ikraftträdande. Tidigast den 1 januari 2018 kan ett omställningsarbete vara färdigt.

Vänersborgs kommun anser att, de under konsekvensanalysen redovisade tabellerna med kostnader, är otydliga och svåra att förstå. Kommunen anser att promemorians bedömningar och beräkningar vilar på förutsättningar som inte finns vid handen på den lokala nivån.

Kommunen understryker att grunden för det nya ersättningssystemet måste vara full ersättning från staten till kommunerna för alla deras kostnader förknippade med asyl- och flyktingpolitiken.

Vänersborgs kommun ställer sig slutligen bakom SKL:s yttrande över det nya ersättningssystemet, i alla dess delar.

Synpunkter

Kapitel 1. Utgångspunkter

Vänersborgs kommun delar promemorians beskrivning av behoven av ett nytt ersättningssystem i detta kapitel. Kommunen kan bara understryka att behovet av administrativ förenkling som leder till en snabbare och enklare process är stort.

Vänersborgs kommun anser att grunden för ett nytt schabloniserat ersättningssystem måste vara full kostnadstäckning för kommunerna. Utan full

kostnadstäckning riskerar kommunen en övervältring av statens sparbehov till den kommunala skattsedeln.

De kommunala planeringsförutsättningarna för mottagandet av ensamkommande barn och unga påverkas också i allra högsta grad av händelseutvecklingen internationellt och Migrationsverkets prognoser. Vänersborgs kommun vill dock lyfta fram, påpeka och förtydliga följande nedan.

1.3 Barnperspektivet är en viktig utgångspunkt

Vänersborgs kommun vill understryka vikten av att barnperspektivet genomsyrar förslaget. Kommunen instämmer särskilt i promemorians utgångspunkt att ersättningssystemet utformas så att en tydligare skillnad görs mellan ensamkommande barn och unga vuxna som har fyllt 18 år och att förändringar av ersättningarna fokuserar på denna grupp.

1.4 Asylsökande ensamkommande barn som fyller 18 år

Vänersborgs kommun instämmer inte i och vänder sig emot promemorians bedömning att det är huvudsakligen de statliga ersättningsnivåerna som styr kommunernas beslut om placeringar.

I Vänersborgs kommun flyttas regelmässigt asylsökande över 18 år över till Migrationsverkets anläggningsboende, om inte särskilda skäl föreligger. Prövning sker alltid utifrån den asylsökandes behov och inte utifrån ersättningsreglerna.

1.5 Ersättning för ensamkommande unga över 18 år som har uppehållstillstånd

Vänersborgs kommun instämmer inte i och vänder sig mot promemorians argument att det är brist på ekonomiska incitament för kommunerna som gör att de inte väljer billigare boendelösningar och som leder kommunerna till att fortsätta med placeringsbeslut enligt socialtjänstlagen (SoL) efter 18 års ålder. Detta har lett en påföljande ökad kostnadsutveckling för staten, hävdar man i promemorian.

Vänersborgs kommun vill framhålla att det finns andra krafter än rent ekonomiska som påverkar kommunernas möjligheter till att erbjuda andra boendelösningar. En viktig faktor är att den svenska bostadsmarknaden är i kris och att det därför finns ett akut behov av hyreslägenheter över hela landet. Detta begränsar kommuners möjligheter att finna lämpliga boendelösningar för unga över 18 år. Att placera dessa i familjehem till en lägre kostnad är inte lättare eftersom det även råder brist på dessa. Dessutom kan det vara svårt att hitta rätt familjehem för den unge

Vänersborgs kommun instämmer i att beslut om fortsatt placering ska fattas utifrån individens behov och inte påverkas av regelverket för statliga ersättningar. Kommunen vill framhålla och understryka att för oss som socialtjänst är detta en självklarhet. Det är ett arbetssätt som genomsyrar alla myndighetsbeslut kommunens socialtjänst fattar.

Vänersborgs kommuns erfarenhet av barn och unga ensamkommande är att de genomgående har ett stort behov av omsorg vuxen stöttning och guidning. Orsaken är dels den kulturella skillnaden mellan hemlandet och Sverige och dels avsaknaden av föräldrar och familj, i synnerhet sistnämnda. De

behov detta leder till måste kommunen möta och de kulturella skillnaderna måste kommunen hjälpa att överbrygga. Detta för att de unga ensamkommande överhuvudtaget ska ha en chans att klara ett bra vuxenliv i Sverige.

Tilläggs kan att när ensamkommande barn fyller 18 år inom asyltiden, överförs de till Migrationsverkets anläggningsboende, om inte särskilda föreligger.

1.8 Utgångspunkter och inriktning för ett nytt ersättningssystem

Vänersborgs kommun instämmer inte, liksom ovan under 1.5, i promemori-ans beskrivning att det är ekonomiska drivkrafter som styr valet att fatta placeringsbeslut hos kommunerna. Kommunen instämmer inte i promemori-ans beskrivning att det skulle saknas vilja hos de svenska kommunerna att finna kostnadseffektivare lösningar.

Som anförts ovan under 1.5, styrs möjligheten till att finna kostnadseffektiva boendelösningar nästan uteslutande av utbudet av hyresrätter på bostadsmarknaden samt tillgången på familjehem. Sedan 1 januari 2016 finns också stödboende som ett alternativ för kommuner.

Kapitel 3. Nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga.

3.1 Ny ersättning för beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn

Vänersborgs kommun är positiv till införande av schabloner i ersättningssystemet. Grunden måste vara full kostnadstäckning från staten till kommunerna. Kommunen anser att det inte blir fallet med vissa av de förslagna schablonerna.

Vänersborgs kommun saknar redogörelse för vad den fasta delen är avsedd att täcka. Promemorian innehåller under kapitel 4 tabeller med dygnskostnader som uppräknats med kostnadsutvecklingen. Detta bör väl också ske med den föreslagna fasta delen under 3.1.

Vänersborgs kommuns självkostnad per plats är 1 700 kr/barn/dygn. När det gäller den rörliga ersättningen måste den nivån hållas. Enligt uppgifter kommunen fått till sig i SKL:s yttrande, kommer den att ligga på 1 350 kr/barn/dygn.

Vänersborgs kommun anser den nivån ohållbar. Kommunen anser att detta innebär mycket försämrade möjligheter att hålla en beredskap liksom det faktum att överenskommelserna föreslås tas bort.

Vänersborgs kommun ställer sig bakom SKL:s yttrande när det gäller kapitel 3.1.

3.3 Schablonersättning för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommun

Vänersborgs kommun instämmer inte i den föreslagna schablonen på 52 000 kr utan anser den vara för låg. Kommunen saknar en mer specificerad redogörelse med kostnadsberäkning i förslaget. Vilka kostnader exakt är tänkta att ingå i schablonen och hur har man kommit fram till 52000 kr. I förslaget exemplifieras kostnadsslag men utan beräkningsunderlag uppstår svårigheter att budgetera och fördela internt på kommunnivå.

Vänersborgs kommun instämmer inte i promemorians påstående att faktiska kostnader för god man ersätts enligt 8 § förordningen om statlig ersättning för asylsökande. Kommunen vill här framhålla att man har väsentligt högre kostnader för sina gode män. Kostnader som idag inte täcks av den statliga ersättningen.

Vänersborgs kommun ställer sig bakom SKL:s yttrande när det gäller kapitel 3.3.

3.4 Schablonersättning per dygn för mottagandet av ensamkommande barn

Vänersborgs kommun instämmer inte i den av promemorian föreslagna nivån på den automatiska schablonen, 1 350 kr/barn/dygn. För Vänersborgs kommun ligger självkostnaden, som nämnts under 3.1, på cirka 1 700 kr/barn/dygn. Den föreslagna schablonen innebär att kommunen tappar 350 kr/barn/dygn eller cirka 128 000 kr/år/barn. Vänersborgs kommun anser därför att den föreslagna schablonen bör ligga på 1700 kr/dygn/barn.

Vänersborgs kommun anser att promemorians bedömning, att gruppen 16-17-åringar till en betydande andel kommer att placeras i stödboende, är för optimistisk. För Vänersborgs kommun är det stora problemet, när det gäller att skapa stödboende, lokalbrist. Kommunen behöver längre omställningstid för att skapa stödboenden, tidigast till år 2018.

Vänersborgs kommun ställer sig här bakom SKL:s yttrande när det gäller kapitel 3.4.

3.5 Begränsad möjlighet till ersättning för asylsökande ensamkommande unga i åldern 18-20 år

Vänersborgs kommun instämmer i förslaget att kommunerna ska få ersättning för faktiska kostnader för LVU- och SoL-placeringar av asylsökande över 18 år men inte fyllda 21 år.

Kommunen anser också, och delar här SKL:s bedömning i sitt yttrande, att Migrationsverket inom ramen för sin prövning inte ska kunna göra någon bedömning av den unges vårdbehov.

3.6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18-20 år med uppehållstillstånd

Vänersborgs kommun instämmer inte i den föreslagna schablonen på 750 kr/unga/dygn. Kommunen saknar en redogörelse i promemorian för hur man kommit fram till schablonen 750 kr/unga/dygn.

Migrationsverket utgår från boendelösningar exempelvis lägenheter hos kommunala eller privata bostadsbolag, studenthem eller internat. Inga av dessa lösningar finns tillgängliga i Vänersborgs kommun och är därför inte en realistisk lösning. Orsaken till detta är lokalbrist. Kommunen är övertygad om att bilden är liknande i de flesta kommuner. Promemorians sparförslag vilar mycket på att stödboenden finns uppbyggda och tillgängliga. Vänersborgs kommun saknar i dagsläget stödboende. Kommunen är dessutom mycket tveksam till att dessa går att bygga upp stödboende till en så låg dygnskostnad som 750 kr/unga/dygn. För 750 kr/unga/dygn kommer kvalitét och säkerhet minska avsevärt.

Vänersborgs kommun anser också att de sänkta schablonerna kommer att styra kommunerna från en individuell bedömning av den unges behov mot en bedömning av vad som är möjligt att tillhandhålla utifrån ersättningsnivåerna. Återigen äventyrar detta allvarligt kvalitét och säkerhet i mottagandet.

Vänersborgs kommun instämmer helt i SKL:s förslag i sitt yttrande under kapitel 3.6, att schablonen istället bör vara 1 100 kr. Vänersborgs kommun tycker inte heller att schablonen ska vara kopplad till studiehjälp.

3.9 Ikraftträdande

Vänersborgs kommun instämmer inte i promemorians förslag för ikraftträdande av det nya ersättningssystemet. Vänersborgs kommun föreslår istället tidigast ikraftträdande den 1 januari 2018.

Vänersborgs kommun ställer sig bakom SKL:s yttrande när det gäller kapitel 3.9.

Kapitel 4. Konsekvensanalys

4.5 Konsekvenser för kommunerna

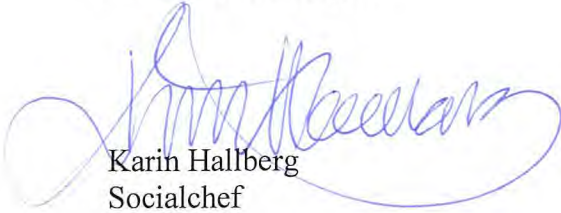
Vänersborgs kommun anser att de i förslaget redovisade tabellerna med kostnader för olika boenden är svåra att förstå. Beräkningarna bygger på kostnader år 2014 som uppräknats med KPI. Bättre hade varit att bygga på det faktiska kostnadsläget under år 2015 då antalet asylsökande barn och unga femdubblades.

Vänersborgs kommun anser att promemorians bedömningar och antaganden i denna del återigen vilar på en tillgång till lokaler för stödboenden, hyreslägenheter, studentboenden som i vår kommun inte existerar.

Vänersborgs kommun anser att eftersom staten har det fulla ansvaret för flyktingpolitikens bör man också stå för alla dess kostnader, även omställningskostnader till ett nytt ersättningssystem. Staten bör ersätta kommunerna fullt ut för deras faktiska kostnader. Detta för att undvika övervältningseffekter från stat till kommun och i förlängningen kommunala skattehöjningar.

Vänersborgs kommun ställer sig bakom SKL:s yttrande när det gäller kapitel 4.

Socialförvaltningen

Karin Hallberg
Socialchef

Per Ekman
Utredare